

PRESUDA SUDA

7. svibnja 1987.(*)

„Porez na potrošnju banana”

U predmetu 193/85,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u, koji je uputio Tribunale di Milano (Okružni sud u Milanu, Italija), u postupku koji se vodi pred tim sudom između

Cooperativa Co-Frutta SRL

i

Amministrazione delle finanze dello Stato

o tumačenju članaka 9., 12. i 95. Ugovora o EEZ-u- i članka III. Općeg sporazuma o carinama i trgovini (GATT),

SUD,

u sastavu: Y. Galmot, predsjednik vijeća, v. d. predsjednika, C. Kakouris, T. F. O’Higgins i F. Schockweiler (predsjednici vijeća), G. Bosco, T. Koopmans, O. Due, U. Everling, K. Bahlmann, R. Joliet i G. C. Rodriguez Iglesias, suci,

nezavisni odvjetnik: C. O. Lenz,

tajnik: H. A. Rühl, glavni administrator,

uzimajući u obzir pisana očitovanja koja su podnijeli:

- za zadrugu Cooperativa Co-Frutta SRL, tužitelja u glavnom postupku, Wilma Viscardini Dona, odvjetnica pri odvjetničkoj komori u Padovi,
- za talijansku vladu, Luigi Ferrari Bravo, voditelj Odjela za diplomatske sporove, uz asistenciju Sergija Laporte, *avvocato dello Stato*,
- za Komisiju Europskih zajednica, Johannes Føns Buhl, pravni savjetnik Komisije, i Enrico Traversa, član pravnog odjela Komisije,

uzimajući u obzir izvještaj za raspravu i nakon usmenog postupka održanog 17. lipnja 1986.,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 16. listopada 1986.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Rješenjem od 17. siječnja 1985., koje je Sud zaprimio 21. lipnja 1985., Tribunale di Milano (Okružni sud u Milanu) uputio je Sudu na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u zahtjev za prethodnu odluku o tumačenju članaka 9., 12. i 95. Ugovora o EEZ-u i članka III. Općeg sporazuma o carinama i trgovini (u daljnjem tekstu: GATT).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između zadruge Cooperativa Co-Frutta SRL (u daljnjem tekstu: Co-Frutta), koja se bavi zrenjem banana, i Amministrazione delle finanze dello Stato (Državna financijska uprava), a tiče se povrata poreza na potrošnju naplaćenog za svježe banane, i to konkretno banane podrijetlom iz Kolumbije, koje je zadruga Co-Frutta uvezla u Italiju iz Beneluxa.
- 3 Procijenivši da se upućena pitanja tiču tumačenja prava Zajednice, Tribunale di Milano (Okružni sud u Milanu) prekinuo je postupak i uputio Sudu sljedeća prethodna pitanja:
 - „1. Je li porez pod nazivom državni porez na potrošnju (*imposta erariale di consumo*), koji se nominalno naplaćuje i na uvezene i na domaće proizvode, ali se u praksi primjenjuje samo na uvezene proizvode zbog toga što, zbog klimatskih uvjeta, ne postoji domaća proizvodnja proizvoda o kojem je riječ (u ovom slučaju banana) zapravo davanje s učinkom istovrsnim carini, koje je zabranjeno člancima 9. i 12. Ugovora o EEZ-u?
 2. Treba li davanje te vrste umjesto toga smatrati nacionalnim porezom u smislu članka 95. Ugovora o EEZ-u s obzirom na to da se, kao što sam njegov naziv govori, nameće na potrošnju robe o kojoj je riječ, a ne na njezin uvoz, iako se zapravo naplaćuje nakon što roba prođe carinu, i to se naplaćuje samo na banane, a ne na druge vrste voća?
 3. Ako to davanje treba smatrati nacionalnim porezom, je li ono protivno drugom stavku članka 95. i kao takvo zabranjeno zbog toga što je njegova svrha zaštititi drugo voće, posebno ono koje se uzgaja u Italiji?
 4. Ako je to pitanje primjenjivo, mora li se članak 95. primjenjivati samo na proizvode podrijetlom iz država članica Zajednice ili i na proizvode koji su u slobodnom prometu?
 5. Ako se zaključi da se članak 95. Ugovora o EEZ-u ne primjenjuje na proizvode podrijetlom iz trećih zemalja, je li davanje koje je protivno članku 95. s obzirom na proizvode iz država članica ujedno protivno članku III. GATT-a s obzirom na proizvode koji potječu s državnog područja država koje su potpisnice tog sporazuma?”
- 4 Iz spisa proizlazi da je talijanska proizvodnja banana, koja je ograničena na Siciliju, 1985. godine iznosila 120 tona, dok je u toj istoj godini talijanski uvoz banana iznosio 357 500 tona.

- 5 Iz spisa također proizlazi da talijansko porezno zakonodavstvo predviđa ukupno 19 poreza na potrošnju, od kojih se tri naplaćuju na tropske proizvode, i to na kavu, kakao i banane. Ostali porezi na potrošnju prehrambenih namirnica odnose se na žestoka alkoholna pića, pivo, šećer, sladila, ulja od sjemenki i margarin. Postoji još deset drugih poreza na potrošnju za proizvode koji ne služe prehrani ljudi, među kojima su prerađeni duhan, šibice, metan te mineralna i druga ulja.
- 6 Za potpuniji prikaz činjenica u predmetu, tijekom postupka i očitovanja podnesenih u skladu s člankom 20. Protokola o Statutu Suda upućuje se na izvještaj za raspravu. Ti dijelovi spisa u nastavku se spominju ili razmatraju samo u mjeri u kojoj je to potrebno za obrazloženje odluke Suda.

Prvo i drugo pitanje

- 7 Prvo i drugo pitanje tiču se razlike između davanja s učinkom istovrsnim carini u smislu članaka 9. i 12. Ugovora i nacionalnog poreza u smislu članka 95., a svrha tih pitanja je omogućiti sudu koji je uputio zahtjev da utvrdi kojoj od tih dviju kategorija pripada porez na potrošnju banana. Stoga je primjereno ta dva pitanja razmotriti zajedno.
- 8 U skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda, zabrana propisana člancima 9. i 12. Ugovora u odnosu na davanja s istovrsnim učinkom obuhvaća sva davanja koja se plaćaju pri uvozu ili povodom uvoza zbog kojih se, zato jer se plaćaju samo na uvezene proizvode, a ne i na slične domaće proizvode, mijenja cijena koštanja uvezenog proizvoda, što na slobodno kretanje robe ima isti ograničavajući učinak kao i carina.
- 9 Bitno obilježje davanja s učinkom istovrsnim carini, koje ga razlikuje od nacionalnog poreza, stoga je činjenica da se to davanje plaća samo na uvezene proizvode, dok se nacionalni porez plaća i na uvezene i na domaće proizvode.
- 10 Sud je, međutim, utvrdio da čak ni davanje koje se plaća na proizvod uvezen iz druge države članice, u slučaju da ne postoji isti ili sličan domaći proizvod, nije davanje s istovrsnim učinkom nego je nacionalni porez u smislu članka 95. Ugovora ako je povezano s općim sustavom nacionalnih pristojba koji se sustavno primjenjuje na kategorije proizvoda u skladu s objektivnim kriterijima bez obzira na podrijetlo proizvoda.
- 11 Ta razmatranja pokazuju da čak i ako u nekim slučajevima, u svrhu kategorizacije davanja koja se plaćaju na uvezene proizvode, iznimno malu domaću proizvodnju treba izjednačiti s nepostojećom proizvodnjom, to ipak ne bi značilo da se pristojba o kojoj je riječ nužno mora smatrati davanjem s učinkom istovrsnim carini. To osobito nije slučaj kada je to davanje dio općeg sustava nacionalnih pristojba koji se sustavno primjenjuje na kategorije proizvoda prema gore navedenim kriterijima.
- 12 Porez na potrošnju o kojem je riječ u glavnom postupku dio je općeg sustava nacionalnih pristojba. Na 19 poreza na potrošnju primjenjuju se zajednička porezna pravila i oni se bez obzira na podrijetlo proizvoda naplaćuju na kategorije proizvoda u skladu s objektivnim kriterijem, odnosno prema određenoj kategoriji robe u koju proizvod pripada. Neki od tih poreza naplaćuju se na proizvode namijenjene prehrani ljudi, uključujući porez na potrošnju banana. Pitanje je li ta roba proizvedena kod kuće ili u inozemstvu ne utječe ni na poreznu stopu ni na poreznu osnovicu ni na način ubiranja

poreza. Prihod od tih poreza nije namijenjen točno određenoj svrsi; on je porezni prihod jednak drugim poreznim prihodima te poput njih doprinosi financiranju državnih izdataka općenito u svim sektorima.

- 13 Slijedom toga, sporni porez na potrošnju treba smatrati sastavnim dijelom općeg sustava nacionalnih pristojba u smislu članka 95. Ugovora i njegova usklađenost s pravom Zajednice mora se procjenjivati na temelju tog članka, a ne na temelju članaka 9. i 12. Ugovora.
- 14 Na prvo i drugo pitanje stoga valja odgovoriti da porez pod nazivom porez na potrošnju, koji se naplaćuje i na uvezene i na domaće proizvode, ali se u praksi primjenjuje gotovo isključivo na uvezene proizvode zbog toga što je domaća proizvodnja iznimno mala, nije davanje s učinkom istovrsnim carini na uvoz u smislu članaka 9. i 12. Ugovora o EEZ-u ako je to davanje dio općeg sustava nacionalnih pristojba koji se bez obzira na podrijetlo proizvoda sustavno primjenjuje na kategorije proizvoda u skladu s objektivnim kriterijima. On je stoga nacionalni porez u smislu članka 95.

Treće pitanje

- 15 Trećim pitanjem nacionalni sud želi utvrditi je li, u slučaju da davanje o kojem je riječ treba smatrati nacionalnim porezom, ono zabranjeno na temelju drugog stavka članka 95. u mjeri u kojoj postoji mogućnosti da se tim porezom štiti drugo voće, posebno ono koje se uzgaja u Italiji.
- 16 Prvo treba primijetiti da je u jednoj današnjoj presudi (Komisija/Talijanska Republika, C-184/85, Zb., 1987., str. 2013.) Sud izjavio kako je „namećući i zadržavajući na snazi porez na potrošnju svježih banana koji se primjenjuje na banane iz drugih država članica, a posebno na banane iz francuskih prekomorskih departmana, Talijanska Republika povrijedila obveze koje ima na temelju drugog stavka članka 95. Ugovora o EEZ-u.” [neslužbeni prijevod]
- 17 Sud je kriterij sličnosti na kojem se temelji zabrana iz članka 95. stavka 1. procijenio uzimajući u obzir, prvo, niz objektivnih obilježja, kao što su organoleptička svojstva i udio vode, dviju kategorija proizvoda, a to su banane i stolno voće koje se uobičajeno proizvodi u Italiji, te, drugo, pitanje postojanja mogućnosti da te dvije kategorije voća zadovolje jednake potrebe potrošača.
- 18 Sud je utvrdio da se obilježja tih dviju kategorija proizvoda razlikuju i u pogledu organoleptičkih svojstava proizvoda i u pogledu pitanja postoji li mogućnost da se zadovolje jednake potrebe potrošača. Stoga je zaključio da te dvije kategorije proizvoda nisu slične u smislu članka 95.
- 19 Kao što je Sud istaknuo u gore spomenutoj današnjoj presudi, ako nije ispunjen zahtjev sličnosti propisan člankom 95. stavkom 1., svrha je drugog stavka tog članka obuhvatiti sve oblike neizravne porezne zaštite proizvoda među kojima, iako nisu slični u smislu članka 95. stavka 1., ipak postoji odnos tržišnog natjecanja, pa makar djelomično, neizravno ili potencijalno.
- 20 Tom se odredbom stoga nastoji ostvariti opći cilj osiguranja porezne neutralnosti i njezina je svrha spriječiti države članice da diskriminiraju proizvode uvezene iz drugih

država članica povlaštenim postupanjem prema domaćim proizvodima koje je utemeljeno na nacionalnom poreznom zakonodavstvu, čime se stvaraju prepreke slobodnom kretanju robe među državama članicama.

- 21 Sud je u gore navedenoj presudi pojasnio da kada se radi o bananama, potrošači voća imaju alternativan izbor. Stoga treba smatrati da za banane postoji odnos djelomičnog tržišnog natjecanja s domaćim voćem. Iz tog razloga oporezivanje banana, dakle, ne smije imati učinak neizravne zaštite stolnog voća koje se uobičajeno proizvodi u Italiji.
- 22 Što se tiče zaštitnoga karaktera poreznih pravila koja su donesena Zakonom br. 986, u toj je presudi također zaključeno kako je tim pravilima svojstveno to da se sporni porez na potrošnju ne primjenjuje na najuobičajenije vrste voća koje se proizvode u Italiji. Zaštitni karakter tog poreza naglašava činjenica da porezna stopa iznosi 525 ITL po kilogramu, što je gotovo polovina uvozne cijene iz 1985. Ta razlika u porezu utječe na tržište proizvoda o kojima je riječ tako što smanjuje potencijalnu potrošnju uvezenih proizvoda.
- 23 Na treće pitanje stoga valja odgovoriti da se drugom stavku članka 95. Ugovora o EEZ-protivi naplata poreza na potrošnju na određene vrste uvezenog voća kada postoji mogućnost da se tim porezom štiti domaća proizvodnja voća.

Četvrto pitanje

- 24 Četvrtim pitanjem želi se utvrditi primjenjuje li se članak 95. na sve proizvode iz država članica Zajednice, uključujući proizvode iz trećih zemalja koji su u slobodnom prometu u državama članicama.
- 25 Istina je da se članak 95. odnosi samo na proizvode „drugih država članica” [neslužbeni prijevod], za razliku od članka 9. Ugovora, u kojem se izričito spominju proizvodi iz trećih zemalja koji su u slobodnom prometu u državama članicama. Međutim, u skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda, prvi i drugi stavak članka 95. u sustavu Ugovora nadopunjavaju odredbe o ukidanju carina i davanja s istovrsnim učinkom. Njihov je cilj osigurati slobodno kretanje robe među državama članicama u normalnim uvjetima tržišnog natjecanja uklaňanjem svih oblika zaštite koji bi mogli proisteći iz primjene diskriminirajućih nacionalnih poreza na proizvode iz drugih država članica. U skladu s tim članak 95. mora zajamčiti potpunu neutralnost nacionalnog poreznog sustava s obzirom na tržišno natjecanje između domaćih proizvoda i proizvoda uvezenih iz drugih država članica.
- 26 Članak 95. ne može se protumačiti u smislu koji se kosi s gore navedenim ciljem. U skladu s člankom 9. stavkom 1. Ugovora o EEZ-u, Zajednica se temelji na carinskoj uniji koja obuhvaća cjelokupnu trgovinu robom i donošenje zajedničke carinske tarife. Kao što je Sud istaknuo u presudi od 15. prosinca 1976. (Donckerwolcke, C-41/76, Zb., str. 1921.), u skladu s člankom 9. stavkom 2., odredbe donesene u svrhu liberalizacije trgovine među državama članicama primjenjuju se na isti način na proizvode podrijetlom iz država članica i na proizvode iz trećih zemalja i koji su u slobodnom prometu u Zajednici u skladu sa zahtjevima propisanim člankom 10. S tim u vezi Sud je pojasnio da su, kada je riječ o slobodnom kretanju robe u Zajednici, proizvodi koji su u slobodnom prometu konačno i potpuno izjednačeni s proizvodima podrijetlom iz država članica.

- 27 U presudi od 1. srpnja 1969. (Sociaal Fonds voor de Diamantarbeiders, C-2/69 i C-3/69, Zb., str. 211.), Sud je utvrdio da su zabrane iz članaka 9. i 12. Ugovora o EEZ-u toliko snažne da se, kako bi se spriječilo njihovo zaobilaženje različitim carinskim i poreznim mjerama, Ugovorom željelo spriječiti sve eventualne propuste u njihovoj provedbi. Naveo je da se člankom 95. nastoje popuniti sve rupe u propisanim zabranama koje bi mogle proizaći iz neke porezne mjere.
- 28 Iz toga slijedi da bi svako tumačenje članka 95. kojim bi se izuzela njegova primjena na proizvode u slobodnom prometu dovelo do ishoda koji bi bio protivan i smislu Ugovora izraženom u člancima 9. i 10. i sustavu Ugovora. Trgovinska politika u odnosu na treće zemlje u isključivoj je nadležnosti Zajednice i podliježe nužnim zaštitnim mjerama koje se mogu poduzeti pod uvjetima propisanim člankom 115. Ugovora. Prema tome, države članice ne mogu po slobodnom nahodjenju zaračunavati diskriminirajuće poreze na proizvode iz trećih zemalja koji su u slobodnom prometu u Zajednici.
- 29 Stoga na četvrto pitanje valja odgovoriti da su člankom 95. Ugovora o EEZ-u obuhvaćeni svi proizvodi iz država članica, uključujući proizvode podrijetlom iz trećih zemalja koji su u slobodnom prometu u državama članicama.
- 30 S obzirom na odgovor na četvrto pitanje nije potrebno odgovoriti na peto pitanje.

Troškovi

- 31 Troškovi podnošenja očitovanja Sudu koje su imale vlada Talijanske Republike i Komisija Europskih zajednica ne nadoknađuju se. Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenog,

SUD,

odlučujući o pitanjima koja mu je Tribunale di Milano (Okružni sud u Milanu) uputio rješenjem od 17. siječnja 1985., odlučuje:

- 1. Porez pod nazivom porez na potrošnju, koji se naplaćuje i na uvezene i na domaće proizvode, ali se u praksi primjenjuje gotovo isključivo na uvezene proizvode zbog toga što je domaća proizvodnja iznimno mala, nije davanje s učinkom istovrsnim carini na uvoz u smislu članaka 9. i 12. Ugovora o EEZ-u ako je to davanje dio općeg sustava nacionalnih pristojba koji se bez obzira na podrijetlo proizvoda sustavno primjenjuje na kategorije proizvoda u skladu s objektivnim kriterijima. Ono je stoga nacionalni porez u smislu članka 95.**
- 2. Drugom stavku članka 95. Ugovora o EEZ-u protivi se naplata poreza na potrošnju na određene vrste uvezenog voća kada postoji mogućnost da se tim porezom štiti domaća proizvodnja voća.**

3. Člankom 95. Ugovora o EEZ-u obuhvaćeni su svi proizvodi iz država članica, uključujući proizvode podrijetlom iz trećih zemalja koji su u slobodnom prometu u državama članicama.

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourggu 7. svibnja 1987.

[Potpisi]

* Jezik postupka: talijanski

RADNI PRIJEVOD